

Сузана Тратник

**ИМЕТО МИ
Е ДАМЯН**

РОМАН

Превод от словенски език
ЛЮДМИЛ ДИМИТРОВ

София • 2021
Black Flamingo Publishing

Издаването на това произведение беше подкрепено от ТРАДУКИ, литературна мрежа, в която са включени Федералното министерство за Европа, интеграцията и външните работи на Република Австрия, Министерството на външните работи на Федерална република Германия, Швейцарската културна фондация „Про Хелвеция“, КултурКонтакт Австрия (по възложение на Федералното канцлерство на Република Австрия), Гьоте-институт, Словенската агенция за книгата ЈАК, Министерството на културата на Република Хърватия, ресор „Култура“ в правителството на Княжество Лихтенщайн, Фондацията на Лихтенщайн за култура, Министерството на културата на Република Албания, Министерството на културата и информацията на Република Сърбия, Министерството на културата и националната идентичност на Румъния, Министерството на културата на Черна гора, Министерството на културата на Република Македония, Лайпцигският панаир на книгата, Министерството на културата на Република България и фондация „С. Фишер“.

traduki

Suzana Tratnik
IME MI JE DAMJAN

© Mladinska knjiga Založba, d.d., Ljubljana, 2014

© Люгмил Димитров, превод
Преводът е направен по изданието: Suzana Tratnik.
Ime mi je Damjan. Ljubljana, ŠKUC 2001.

© 丁文杰 Ding Wenjie, илюстрация на корицата
© Антоанета Стоилова, художествено оформление

© Black Flamingo Publishing, 2021

ISBN 978-619-7362-85-5

ИМЕТО МИ Е ДАМЯН

Дамян се представя: за самопомощта, за мъжествеността си, за кучешкото име и за крайно изпадналите. Как се търкалят топки в стомаха му и по какъв начин психолозите проникват в главата. Връзката, която събира и разделя и те удря от земята. Какво не е родила майката на Дамян. Дамян няма нонстоп да слуша едно и също, още по-малко пък ще си хаби думите на вятъра. Нещо повече: изобищо няма да говори, тъй като хората около него само се правят, че го слушат и го разбират, а после веднага го изпяват на другите. И отстрани погледната, това са най-малките му проблеми.

Здравейте.

(После десет минути мълча.)

Наистина не знам какъв е смисълът. Имам предвид, гето кисна на тревата пред клиниката. Крадем от времето на Бога – нищо повече; това правя цял живот. Обещаха ми, че тук няма да има никакви луди. Ама не знам освен мен дали някой друг е нормален – а и самият аз не съм съвсем читав. През последните седмици изпаднах пак в същото състояние като преди; нервен, заядлив и агресивен. Затова дъртите ми казаха, понеже отново съм изкрейзил, да идвам редовно в тази група, за да не ми се отворят по-големи проблеми. Та два пъти в седмицата седя на тревата с групата, пък и навън е по-спокойно, така де. А ако времето е лошо, се врем в задушната стая. Всеки трябва да разкаже нещо. Аз – викам си – нищо няма да разказвам. Ще стоя тук и ще си трая. Щом трябва, всеки ден от сутрин до вечер ще кисна в групата за самопомощ, но ще мълча като пън. Ако някой иска да си помага сам, да заповяда. Ама как ще си помагаш сам в група? Обаче иди им го обясни това на моите дъртаци. Те най-добре знаели как аз да реша проблемите си. Добре, казах си, ще отида. А, за това имаха пари, веднага се вдигнаха до банката, само и само да ме разкарат някъде за

известно време. Нови грехи ми купиха, за да не съм изглеждал като някакъв групльо, щото ние посвоему сме солидно семейство. Ако ги бях помолил за нещо друго, веднага щяха да започнат да мрънкат, че тази година са се охарчили за нова кухня и спалня. Като че ли много ме засяга. Любимото ми занимание, смятайте, е да седя и да кльопам с тях в кухнята, а в спалнята им изобщо не влизам.

Името ми е Дамян. Споменавам го, защото през последните месеци съм страшно отнесен и вече във всичко се съмнявам, включително и в собственото си име. Нали знаете, като че някой те е праснал яко по кратуната и изведнъж ти притъмнее, вече не помниш нито къде живееш, нито как се казваш. Наистина. Това и на нея ѝ го обясних, но не го прие сериозно. Помолих я да не ми каканиже едно и също, че ще ме изкара от нерви и ще стане лошо. А падне ли ми пердето, не отговарям. После всички съжаляват. Честно. Почне ли някой да ми гърдори едно и също, изключвам. Способен съм да направя някоя върховна простотия само за да не слушам нонстоп едно и също. Поне да знаех защо ми гърдорят. А веднъж като ми писне, изключвам и спирам да мисля. Ама да оставим това сега.

Но ако в групата ме попитат дали искам да разкажа нещо, ще го чуят, си казах, след като продължително настояват. Като моите гъртофелници – те непрекъснато ме предизвикваха и ми лазеха по нервите, но накрая си намериха майстора. И оттогава получиха уплах от мен. Аха! Да не би пък да си забравям името, понеже в действителност не се казвам така. Сега, когато съм и скапан, и ужасно притиснат от обстоятелствата, не мога на мига да си спомня нито името си, нито нищо. Главата ми е напълно празна.

Когато съм се родил, нашите са ми дали друго име, но като станах самостоятелен човек, аз съзнателно си го промених. Наистина; един ден, беше зима и под каубойските ми ботуши скърцаше, отидох в общината и им казах, че ще се прекръстя на Дамян. Обикновено те не са склонни да правят такива промени, но с мен не си позволиха да се заяждат – видяха колко решително пристъпих през стъклената летяща врата и застанах пред гишето така, че появата ми

напълно ошашава лелката зад електрическата пишеща машина и тя сама ми попълни всичките формуляри – това аз никак не го обичам – а върхът беше, че през цялото време се обръщаше към мен с „господине“. Имам един познат там в общината, отговаря за данъците, навремето заедно изграхме боулинг и никога не отказах да пия с него по бира – тогава все още имах пари. С две гуми, този пич щеше аламинут да ми уреди всичко, ако го помолах да ми помогне. Услугите винаги се връщат, твърдя го с увереност.

Кога беше това с общината? Мина много време, според мен бях още пубер, но само за да ме видят с официален костюм и с вратовръзка – гъзар, не се говори с него. Не зная дали бях навършил седемнайсет – оная служителка зад гишетото със сигурност ми даде поне пет години отгоре, та оттогава станах Дамян. Всичко беше като на майтап. Веднъж в дискотеката някаква ми призна, че иска да се целува с мен, понеже съм бил изтупан като същи Дамян. Не можех да си спомня кой беше този красавец Дамян и какво тя искаше да каже с това, но ми се стори, че животът ми ще потече по-гладко, ако се казвам Дамян. Не знам, хареса ми, затова си го избрах. И се самонавих, че с ново име всичко ще ми потръгне по-добре и по-смислено, или поне по-леко. Като екстрасенсите, дето си сменят имената според нумерологията. Аз на врели-некипели не вярвам, от друга страна обаче... никога не знаеш. Поне опитай. И затова опитах и си дадох такова име, което ми харесва и ми отива, както се казва.

После вкъщи така се крещя, че всички съседи чува скандала. (Разбира се, чува, понеже моите дъртофелници ме подбраха още на двора, преди да си вляза вкъщи.) Наистина ли нищо умно не съм в състояние да направя? Всички щели да разберат що за ненормалник имат в къщата си, кретен, който си е сменил името без причина – това го правели само в Америка, и то главно бандити и престъпници, дето не смеели да се подвизават по света с истинското си име. Някаква мърла, дето работела в общината и е женена за дългия Славко от блока отляво на нашата улица, щяла да разтръби на всички, че имам ново име. Съседите щели да почнат да ни отбягват, особено религиозните, а повечето

са такива. Моите дъртаци изведнъж се загрижиха за вярата, макар иначе да не им време за Бога, за църквата и за държавата. Само на един заklet убиец и ненормалник би му минало през ум да си смени кръщелното име, това не само било грях и срамота, но и нечутото и нечовешко – дори кучето си имало име, на което реагирало, и обикновено цял живот си оставало с него, дори и да смени собственика си. Ето такива простоти и дрънकाха моите дъртаци. Каквото и да направех по свое желание, скачаха като ужилени и ръсеха дълбокомислия на какво бил заприличал този свят – и ако аз не плюя и не сера по него, всичко щяло да си бъде на мястото.

Разбира се, бързо ми писнаха; страшно се гразня, когато виждам, че нищо не мога да обясня. Като им се соннах, че хич не ми пука за съседите, които остават да киснат в черквата след края на службата и зяпат през прозорците, и одумват хората на улицата, майка ми се разплака. Не заради съседите, а че съм истинско проклятие за почтеното им семейство. Да, отначало плака, после през ред сълзи, ред сополи заяви, че никакъв Дамян тя не е раждала. Да, каза дословно следното: „Това не е моето дете, такова аз не съм раждала!“. Сякаш бях предмет, бездомно куче или знам ли какво, сякаш не съществувах. Това наистина не биваше да го изрича. У нас вечно е така: мрънкат и нищо хубаво не умеят да кажат. Крякаха един през друг като свраки, напълно забравяйки за мен, и много пъти имах чувството, че крякат по някого, който изобщо не е там. Колкото до баща ми, само ми заяви да бъде Дамян, щом искам, защото кръщелното име, което сам ми е избрал, вече не го заслужавам. Процедури го през зъби и затръшна вратата на гаража. След малко пак излезе и с треперещ глас ми каза да ида да се оперирам и да се променя напълно, за да се превърна в този тъп Дамян. После окончателно влезе в гаража и се затвори като ошипана мома. А на мен ми се стори, че най-сетне станавме квит. Аз отдавна се бях отрекъл от него, а сега той се отрече от мен. Така се изяснихме веднъж завинаги, всичко беше нито-платено. Повече не се обърна към мен по име, не ме нарече нито Дамян, нито другояче. Понякога

започваше разговор само с „ей, ти“, уверявайки ме колко съм бил добър като малък и какъв голям изрод съм сега, най-лошият в рода, срам за всички. (Да не си помисли някой, че нашият род е за чудо и приказ, ами! Трите ми братовчедки имат незаконни копелета, едната е толкова захлупена, че никой не я бръсне за лула тютюн, а за братовчедите – далечни и близки, човек не си струва да отваря дума. В сравнение с тях Дамян, неизучил доникъде, е направо класа. По този въпрос мога и още да говоря, но спирам, тъй като е безсмислено.)

Но моите дъртаци не бяха наясно, че Дамян никога не е бил малък. Дамян винаги е бил мъж.

Само че сега всичко това вече е минало. Да, така е, дори сестра ми, не мога да си кривя душата, пусна сълза, защото по принцип бяхме скарани и дълго не си говорехме. Ако ми се отядеше или откажеше да изпълнява домашните си задължения, аз само забърсвах пода, измивах някоя чиния, или каквото ми паднеше под ръка. И понеже тя никога не спазваше реда и дисциплината, всичко трябваше да върша аз. Ако забравех да оправя нещо у дома, моментално чувах как нашите с едното си връщане от работа почват да ме хокат. А тя, госпожицата, за каквото се има, нищо. Вършеше само това, което искаше. И вечно се оправдаваше, че е заета; най-малко по два часа на ден киснеше в банята и си сушеше косата, а после не ѝ оставаше време за работа. Аз това не можех да го постигна, аз трябваше да направя всичко и тя много добре го знаеше. Каквото и да кажех, никога нямаше значение; само когато сдвах багажа, всички веднага ми обръщаха внимание – и аз въобще не исках да съм същият като тях и да не преставам да дрънкам едно и също, понеже нямаше никаква полза; поне това, струва ми се, го разбираха.

Дъртата накрая ми каза да се измитам от къщи и да си сменям името на своя отговорност – ако щя и по три пъти на седмица, щом ми харесва. А най-добре да се махна от страната и уда при брат си. При тълпия си и стиснат брат, дето се митка по Германия, когото дори и аз не го обичам, тук с дъртата сме на едно мнение. Затова и ми

го каза, защото знаеше, че никога няма да отида при него. По-добре да пукна. Но пък да беше чак толкова зле, не беше.

По-голяма веселба настана, когато моят приятел взе решение да се прекръсти на Роки, само защото един път, още като пубер в основното училище, му казах, че не след дълго ще стане същият като мен. Аз през междучасията ходех с цигара в устата и той затова ме беше запомнил. Как няма да ме запомни, като всички учители имаха страшни проблеми с мен, и аз самият много добре се запомних! Веднъж мернах Роки скришом зад храстите пред училище да пафка генералски фас, по-дълъг от него, приближих се, изглеждах го от главата до петите и му казах: „Дребен, тръгнал си по моя път. Да, да. А сега угаси тоя фас, да не ти отпукам един! Ако много пушиш, ще останеш същата тапа, каквато си сега, демек за нищо няма да ставаш“. Той се уплаши и престана повече да говори с мен, макар после да ми призна, че искал да е като мен, понеже съм му приличал на тартора на училището.

– Няма проблем – казах му, когато веднъж поркахме бира в „Мравката“. – Имам приятел в общината, той всичко ще уреди, само кажи кога отиваме при него. Или аз ще ти го доведа на боулинга, но после ще ме черпиш. – Но Роки винаги закъсняваше, понеже никога не можеше да се събуди достатъчно рано, за да стигне до общината в работното време, или се плашеше, че из цяло Мосте¹ ще го разнасят за смяната на името, както стана с мен. Така че го предупредих да не се ебава с такива неща, те са само за възрастни хора и за крайно изпаднали, и да си измисли по-хубаво име – например Роман, Горазд или Станко – понеже още никакъв Роки не се е подвизавал из Мосте с мерцедес. Тийнейджър, който се казва Роки, човек си го представя по-скоро с ролкови кѐнки или с крадено колело. А ако смята да е Роман, го предупредих, трябва да се държи като мъж, а не докато пие бира, да си гризе ноктите като някакво пале. Роки за нищо не ставаше; всичко трябва да му се набива в канчето.

¹ Мосте – източен квартал на Люблина – б. пр.

Това все още бе доброто старо време. И сега ми е приятно да си го спомням; то не бяха майтапи, мангизи, пуптки, добре де, приятелки, никога нищо не липсваше – пък и какво друго ти трябва. И всички бяхме заедно, помагахме си и никой на никого не правеше мръсно. Но най-важното е, че аз, млад и глупав, много-много не се впрягах; всичко беше от ген до пладне. Основно – нямаше никакви сериозни сакатлъци. Е, като изключим, че понякога фатмаците от скука се заяждаха с нас, дори с палки са ни се заканвали, но най-често ни набутваха в колата, правеха две кръгчета около Мосте и ни изритваха. Но това по-скоро беше на уж, искаха да ни поплашат, понеже, така де, те са държавата. Моите старци, разбира се, ужасно се срамуваха, сякаш аз бях единственият пубер, видял полицейската кола отвътре, но после лека-полека се примириха, стига да не се върнеш пиян като свиня и да почнеш да троша из къщата. А трошах наистина; каквото ми паднеше на сгога – цапвах го: я муцуна, я шишета, я шкафове, няма значение. Особено когато излизях от кожата си или някой фино ми промиваше мозъка. Бях още млад, удряха ме хормоните, такива работи. И нищо не заценвах. Обикновено нямам склонност да троша. Да не ме разберете неправилно, не обичам насилието, но когато се вбеся, наистина тряскам и чуля. Не знам защо всички се плашат от мен, като се напия. Никога никого не удрям безпричинно, нямам така наречената „склонност към насилие“. Навярно доста лошо гледам хората край себе си (поне така съм чувал, аз самият не се виждам). А сто пъти съм им казвал, че го правя, защото накъркам ли се, трудно си отварям очите, да, тежки клепачи имам, разтягат ми очите, като че съм китаец. Но веднага предупреждавам, че не е хубаво да се заяждат с мен, когато съм пиян, предпочитам всеки предварително да знае в какво се превръщам, като съм на градус; тогава винаги откачам – е, нафирка ли се, всеки откача – не ми е ясно защо, вероятно имам някакви причини, нещо почва да ме човърка. Но това дори психолозите не знаят как да го обяснят. Да, един път ходих на психолог, понеже майка ми всеки ден цибреше, че такава отровна атмосфера въкъщи не може да понесе и всеки ден, като се връща от работа, я е

страх, че единият от нас – баща ми или аз – е в бърза помощ или е мъртъв. Да, много кофти, това си беше истинска семейна драма, защото у дома никои не ме разбираше. Вярно, с баща ми имахме доста обтегнати отношения, някъде от средата на прогимназията нататък аз не можех да го търпя и направо изтръпвах, чувайки, че вратата на гаража се отваря, което означаваше, че той се прибира. Майка ми и сестра ми ми набиваха в главата, че това е собственият ми баща и с баща си човек не е редно да се бие и да го мрази. А аз имах алергия към него и толкова. Такъв или онакъв, не го понасях. И страшно добре чувствах, че той също не ме понася, но за лошите ни отношения, разбира се, обвинявах единствено мен. Затова често се напивах, какво друго ми оставаше? Много ми е интересно как друг на мое място би го понесъл? А ако се натрясках, още повече ми опявах – виж се какъв си, за всичко си виновен ти, защото си загубеняк и пиеш, и трошиш, ще провалиш семейството и от теб никогато нищо няма да излезе, и така нататък без край. (С ръка на сърцето го казвам, от нашата къща никога нищо не излезе. Тогава как аз да съм по-добрият, след като това е фамилна черта, нали?) Вечните нападки, непрекъснато трябваше да слушам нападки. У нас се нападахме взаимно така, както другаде разговаряха. Ако съм трезвен, пак не беше добре. Какво ти добре, още по-кофти беше, понеже тогава съвсем ясно чувах всичко и нищо не забравях. Седях на дивана в хола и слушах обиди и клетви. Не е за вярване, но обикновено търпях с часове, преди да ме хванат бесните. Трезвен, баща ми много по-бързо ме изваждаше от равновесие и ми се струваше, че въщи всички чакат кога пак ще откача, за да ме сочат с пръст и да ми докажат, че аз съм гаднярът в къщата. А баща ми беше златен, щото за наше добро вечно имаше претенции към нас и ни караше насила да учим.

Спомням си, че една вечер стана голяма дангания въщи и с баща ми за малко да се изпотрепем. Беше през зимата и след работа се прибрах веднага, вкочанясал от студ. Искан само да хапна нещо и да си легна в топлата стая пред телевизора. Да, ама не. Както ми се щеше да живея нормално и да си върша обичайните неща, без да се налага да издивявам,

стана каквото стана и пак трябваше да показвам колко съм невъзможен. Поне веднъж да ме бяха оставили на мира! Току-виж на някого на този свят – или пък на онзи – наистина съм му нужен. Не знам защо се случи и откъде започна всичко. Стигнах до нашата къща и слязох по заледените стъпала до входната врата. Тъкмо да извадя ключовете от джоба, забелязах, че колата на баща ми е отвън и изведнъж в гърлото ми заседна буца. Прости се с телевизора в топлата стая... Не за първи път колата му бе на двора, той обикновено се прибираше преди мен, но понякога... понякога не се получаваше. Мили хора, понякога сядах пред входната врата тотално сканан и чаках с часове – и сам не знам какво: баща ми да си легне, да се пръждоса някъде, или най-добре да се гътне. Онази вечер беше толкова гадно, че не издържах. Преглъщах ли, преглъщах и буцата ми отиде в стомаха и стана на топка. Не можех да вкарам ключа в ключалката, защото имах чувството, че топката в корема ми ще се подуе и с първото изскърцване на ключа ще се взриви. Три пъти дълбоко си поех въздух и без да му мисля, се разкарах. Треперех и траках със зъби, не знам от студ или от яд, и бясно крачех към „Мравката“, като че в главата ми беше вграден някакъв автомат. Сякаш бях киборг, а не човек. А и изобщо не знаех къде отивам; докато не се озовах пред вратата на „Мравката“, не знаех отивам ли изобщо някъде. В „Мравката“ седеше обичайната тайфа, целият инвентар от нощни посетители се беше събрал, обаче аз с никого не обичах да разговарям. Само им кимнах и се приближих към барплота. Келнерът си ме знаеше и веднага чатна, че не съм на кеф, явно съм извадил дивашкия си поглед, та ми наля двойно малко. Изпих го на екс, пред мен се появи ново и така нататък, представа нямам колко часа, колко чашки. Някъде след полунощ положението стана доста тежко, но никой не посмя да ми каже да не пия повече. Трябваше ми само една дума напярко, за да изпотроша всичко, стига да можех да се задържа на краката си. Когато келнерът ми поднесе поредната чашка, я обърнах моментално и с длан я бутнах по плота, та чак сълзи ми избиха, ама не от болка, а защото ми беше страшно гот. След което безмълвно метнах на пло-

та няколко смачкани банкноти и преди да изчакам рестото, или келнерът да ми каже, че не стигат – а и той едва ли би посмял да ми каже каквото и да било – си тръгнах. Макар и доста сръбнал, крачех уверено по улицата, пак така – като машина. Ръката ми кървеше, бях се порязал с чашката, но не усещах нищо. Без да му мисля, пъхнах ключа в ключалката и влязох. Майка ми тъкмо излизаше от банята. Като ме видя, само се хвана за главата и с погнуса се обърна настрана. Май промърмори нещо, отправяйки се към спалнята. Тя винаги мрънкаше, вместо да вземе и да направи нещо. От една страна, се страхуваше баща ми да не се събуди от моите среднощни прибирания, а от друга, правеше такива сцени, че той наистина се будеше. Отидох в кухнята, отворих хладилника и почнах да вадя храна на масата. Не ми греше, че буботя, не ми беше до възпитание. Е, няма как да не съм си давал сметка, че дъртите ще ме чуят, може дори да съм искал баща ми да дойде и да ми вдигне скандал, не знам, бях мъртво пиян. Той наистина излезе от спалнята и се отклати в банята, а аз си помислих, като се изсереш, пич, пусни обилно водата, та и ти да изтечеш в канализацията при плъховете и плазмодиите. Тогава в къщата ще настъпи спокойствие. Излизайки от банята, гласно кашляше, предупреждаваше ме един вид да престана да гудна и да си лягам, и на сутринта навярно всичко щяха да ми простят. Но на мене ми беше през оная работа, дори когато той застана на вратата на кухнята и ме загледа като настръхнало псе. Не ми трябваше тяхното великодушие. Вадох кашкавали, консерви и салами от хладилника и ги хвърлях по масата. После отворих чекмеджето и почнах да вадя отварачки за консерви, ножове, вилници и всичко, което имаше там, дори лъжички за торта летяха по масата, по столовете и по пода. След което баща ми нещо ми каза, не помня какво, май да престана. Нищо не чух, само усетих враждебността в гласа му и онази тонка пак се затъркала из стомаха ми, взе да ме мъчи, беше непоносимо, почнах да изваждам самите чекмеджета и да ги мятam из кухнята. Няма да ме командваш, си мислех, няма повече да ми опяваш да съм спокоен, тих и благодарен. После вече летяха тенджерки и капаци. Докато

се опитвах да изкъртя от стената първия кухненски шкаф, баща ми дойде зад мен, сграбчи ме за косата и ми издърпа главата назад, за да пусна шкафа, удряше ме и крещеше, че ще ме смачка и ще ме размаже като муха. Не очаквах, че ще си позволи нещо такова, отначало дори не можех да повярвам, виках си, това не е истина, няма как да е истина. Но старият, слаб и безпомощен, с износен халат, ме повлече към моята стая, а от спалнята излезе и майка ми и закрещя и захлипа веднага да спрем. С костеливата си ръка той така ми стисна главата в менгеме и ме превеи към коляното, че пълзях след него със задник във въздуха и с глава по земята, почти душейки миризиливите му карирани чехли. С огромна мъка се изправих, но дъртият продължаваше да стои зад гърба ми, беше увил ръката ми около врата ми и ме стискаше. Това ми дойде в повече, хванах го за ръката, наведох се и го преметнах през себе си така, че издумка на пода с всичка сила. (Направих следното: здраво хванах ръката му, с която ме стискаше, извих се, наведох се напред и така го прехвърлих през себе си, че ми хареса. Здравата го нагънах, старият, естествено, не умее да пада, а аз владея тези техники, понеже преди време се запознах с един надзирател, който ме светна за подобни чалъми. Но няма смисъл да го обяснявам, след като никой не разбира от това.) Та докъде бях стигнал? Аха, тръснах го в коридора, защото той ме беше отвлякъл дотам, и ми се стори, че някой крещи: „Полиция! Извикайте полиция!“. Сирените вече бучаха в главата ми, когато старият се вдигна и ме повали на земята. Лежах на пода в моята стая, а баща ми отгоре с коляно натискаше гърдите ми, в този момент започна да ми притъмнява, а той стискаше зъби и просъскваше, че по-скоро ще ме убие, отколкото да ме признае за свой син. Не можех да дишам, стори ми се, че някой силно застена, с ушите си го чух, навярно съм бил аз самият, хванах баща ми за топките, той отскочи от мен, след което станах и с пестник го повалих на земята. Почти съм сигурен, че щях да скоча върху него и с ботуша си да му размажа главата, ако майка ми не бе ме хванала през кръста: „Чуй ме, умолявам те, не го прави, безпомощен е!“. Това ме спря. Не защото ми се припомни да

спра, а защото за първи път зае моята страна, твърдейки, че е нищожество. За първи път той бе по-виновен от мен. Ръцете ми се отпуснаха и се свлякох на колене, а майка ми ме прегръщаше и успокояваше, твърдейки, че има и друг начин това да се реши и че не е нужно да разиграваме трагедии в семейството. Добре, казах. Имах нужда да спя. Да спя и да спя.

Събудих се полугол. Тъй като беше почти обед, си дадох сметка, че отново проспях работата. Доjde майка ми, донесе ми кафе и каза въобще да не се безпокоя, била се обадила в службата ми и ги уведомила, че съм се разболял. Напълно разбирала, че съм се уснал, в такова състояние наистина не мога да работя. Като отпих от кафето и си запалих цигара, тя седна до мен и заплака. Не знам защо си толкова докачлив и избухваш, ако някой вика. Питах я какво сега пак не е наред, в какво отново се провинух, да, знам, че за всичко съм виновен аз, но тя само кимаше с глава и хлипаше. След като най-малко пет пъти се изсекна, ме погледна с червените си очи и каза сериозно: – В нищо не те обвинявам. Само за едно те моля. Моля те, сега, докато си в болнични, отиди на психолог. – Реших, че или ме занася, или по деликатен начин ми намеква, че съм за лудницата. Страшна работа, предишния ден собственият ми баща искаше да ме убие, а ден по-късно майка ми, сладка и разбираща, ме праща в лудница. И никои за нищо не е виновен.

– Никъде няма да ходя – изръмжах и обърнах кафето на екс, та получих киселини. Дъртата обаче продължаваше: – Още едно кафе ще ти направя, само отиди, моля те. Разговарях с някаква сътрудничка, но нищо конкретно не ѝ казах. Само споменах, че вкъщи ще се изпотрепем и язък, че сме толкова добро семейство. Споменах, че с баща ти сте на нож и не ти издържат нервите. Виж, ние не смеем да припарим до теб, никои не смее да припари до теб, ти ме плашиш, понеже не знам какво ти се мъти в главата и какво ще те прихване. Виж, нищо страшно няма да отидеш на психолог. Именно защото не си луд, иди и почни да се лекуваш.

Иди и почни да се лекуваш... Зави ми се свят и се притесних, че топката пак ще се затъркаля из стомаха

ми, блъскайки се в стените му. То хубаво, ама как сега да кажа на приятелите, че известно време ще ходя на лекар за главата, но не защото ще постъпвам в лудницата, а само така – заради семейния туризъм. До гуша ми дойде. Всичко. Свих се, преглътнах киселината и викнах: – Добре, отивам. Обаче ти се разбери и подготви всичко – нямам намерение да обикалям лекари и психолози само за документи и направления.

И наистина отидох на психолог, дадох ми час още същата седмица. Навярно зад гърба ми дълго са мъдрували как да ме вразумят – ама какво ме интересува, щом всичко се размърдя. Приех го като на майтап. Струваше ми се крайно тъпо да ходя при някакъв тъпунгел и цял час да му говоря и аз не знам какво. Срамувах се, езикът ми се върза на флъонга, представя нямах какво да кажа, нито какво той иска да чуе от мен – нямаше нищо общо с „Мравката“, където непрекъснато грънках и всички маси се превибаха от смях, а на мен истории никога не ми липсваха, те сами ме връхлитаха. Психологът отначало започна да ме връща към детството ми, а аз най-мразя да разказвам как съм се чувствал в детската градина. Та какви проблеми има човек тогава. По-скоро му споделих колко обичам да купонясвам и че имам много приятели, а повечето съученици ме гразнеха, особено тези, които прекаляваха да флиртуват с църквата или с проповедниците на катехизиса¹. После ме пита какво значи за мен приятелството и веднъж ми зададе въпроса правя ли разлика между приятели и познати. Приятелите нещо повече ли са, или как го мисля. За две-три седмици разговори с него почнах да се изнервям. Не знам, подозирах, че ще последват въпроси във връзка с баща ми, а и усещах, че този психолог леко ме будалка, за да ме докара до някакъв афект, аз да се хвана и без задръжки да изтропам истинските причини за моите проблеми или да почна да му плача на рамото колко съм нещастен. Не

¹ Катехизис – изложение на християнското учение във формата на въпроси и отговори – б. пр.